

NORGES HØYESTERETT

Den 23. juni 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Øie, Matheson og Kallerud i

HR-2015-01329-U, (sak nr. 2015/1137), straffesak, habilitet:

A (advokat Jacob Sanden Ringsrød)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Førstelagmannen i Borgarting lagmannsrett, Ola Dahl, har i brev 15. juni 2015 forelagt for Høyesteretts ankeutvalg spørsmål om alle dommerne i Borgarting lagmannsrett er inhabile til å behandle sak nr. 15-072836AST-BORG/04, jf. domstoloven § 117 annet ledd tredje punktum. Saken gjelder anke over Fredrikstad tingretts dom 5. februar 2015, hvor A ble dømt til fire års fengsel. Domfellelsen gjaldt blant annet fremsettelsen av en rekke alvorlige trusler, jf. straffeloven § 132a og § 227 første og annet straffalternativ.
- (2) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Oslo statsadvokatembeter ble domfelte blant annet satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 132a første ledd bokstav b, jf. annet ledd, jf. fjerde ledd første straffalternativ og § 227 annet straffalternativ for fremsettelse av trusler mot fire dommere i Borgarting lagmannsrett.
- (3) Bakgrunnen for foreleggelsen etter domstoloven § 117 – som lagmannsretten har gjort av eget tiltak – er at forsvareren i støtteskriv til anken til Borgarting lagmannsrett har gjort gjeldende at samtlige dommere er inhabile.
- (4) Påtalemyndigheten har ikke inngitt noen merknader.
- (5) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det er spørsmål om å vurdere habiliteten til alle dommerne i Borgarting lagmannsrett, jf. domstoloven § 117 annet ledd annet punktum.

Utvalget har full kompetanse i saken, jf. blant annet Rt. 2011 side 1279.

- (6) Den aktuelle lovbestemmelsen er domstoloven § 108, som fastsetter at man ikke kan være dommer i en sak hvis det foreligger "særegne omstendigheter ... som er skikket til å svekke tilliten til" dommerens uhildethet. Etter andre punktum i bestemmelsen gjelder dette særlig hvis en part av den grunn krever at dommeren skal vike sete. Det avgjørende etter § 108 er ikke om det er grunn til å tro at de særegne omstendighetene vil påvirke dommeren; det er tale om en objektiv vurdering der det skal veie tungt hvordan forholdet vil fortone seg for folk flest, jf. Rt. 2003 side 1588 avsnitt 8.
- (7) Saken har etter utvalgets oppfatning flere likhetstrekk med avgjørelsen i Rt. 2003 side 1588. Der var spørsmålet om det kollegiale forholdet mellom høyesterettsdommere gjorde dommerne inhabile i en straffesak som gjaldt handlinger rettet mot en kollega. Etter en konkret vurdering kom Høyesterett til at dommerne ikke var inhabile, jf. domstoloven § 108. I dommens avsnitt 9 og 10 heter det:
- "(9) **Det er sikker rettspraksis for at de andre medlemmene av en kollegial domstol ikke uten videre er inhabile i en sak der en kollega er part eller har et nært forhold til en part. For at inhabilitet skal foreligge, må det foreligge særlige forhold som gjør at det kan stilles spørsmål ved om kollegene vil stå fritt ved avgjørelsen. Jeg viser blant annet til avgjørelsene i Rt-2003-740 - særlig avsnitt 8, Rt-2001-411, Rt-1998-901, Rt-1993-129 og Rt-1972-702.**
- (10) **I rettspraksis er det lagt vekt på om saken som skal behandles, er spesielt alvorlig, og om den har vakt særlig stor interesse i mediene. Det må også ha betydning hvilken posisjon den berørte kollegaen har i saken, og i den forbindelse hvor følsomt det som domstolen skal ta stilling til, er for ham eller henne. Det må for eksempel klart trekke i retning av inhabilitet hvis kollegaen er den tiltalte i en straffesak, eller hvis domstolen skal ta stilling til troverdigheten av hans eller hennes forklaringer."**
- (8) Disse utgangspunktene er opprettholdt i senere avgjørelser, se blant annet ankeutvalgets avgjørelse i HR-2011-1655-U avsnitt 14.
- (9) Trusler mot rettens aktører er en alvorlig handling. Truslene i denne saken er ikke fremsatt mot Borgarting lagmannsrett som sådan, men mot fire navngitte dommere. Det følger av Rt. 2003 side 1588 at det for inhabilitet ikke er tilstrekkelig at man er kollega med en part eller har et nært forhold til vedkommende. Tilsvarende må gjelde i relasjon til fornærmede i foreliggende sak. Høyesteretts ankeutvalg kan ikke se at det her foreligger særlig forhold som gjør at det kan stilles spørsmål ved om kollegene til dem som etter tiltalen er blitt truet, vil stå fritt ved avgjørelsen.
- (10) I den forbindelse nevnes at presseomtale av saken, som forsvareren har vist til, ikke kan føre til noen annen vurdering. En rekke saker som behandles i domstolene, er gjenstand for medieomtale. I Rt. 2003 side 1588 avsnitt 10 er "særlig stor interesse i mediene" trukket frem som et vurderingsmoment i den type habilitetsspørsmål som her er blitt reist. Det skal i utgangspunktet altså mye til for at presseomtale skal kunne virke inhabiliserende for samtlige dommere. Det er i saken her ikke forsøkt påvist at omtalen har hatt en slik karakter.
- (11) Utvalget er på denne bakgrunn kommet til at samtlige dommere i Borgarting lagmannsrett ikke viker sete.
- (12) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Samtlige dommere i Borgarting lagmannsrett viker ikke sete.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: